

ESG RAPPORT GACM

INHOUDSOPGAVE

EDITO VAN PIERRE REICHERT

4

1 - ESG-FACTOREN BIJ GACM

- a. Algemene activa
- b. Unit-linked beleggingsfondsen
- c. Informatieverstrekking aan de verzekeringnemers

6

2 - TOEPASSING VAN ESG-CRITERIA IN DE BELEGGINGEN

- a. ESG-analyse van de directe beleggingen in aandelen en obligaties
- b. Betrokkenheid van aandeelhouders en stembeleid op algemene vergaderingen
- c. Sectoraal beleid inzake steenkool
- d. Sectoraal beleid inzake aardolie en gas
- e. Ander sectoraal beleid
- f. Beleggingen met groene of sociale thema's
- g. ESG-criteria voor directe vastgoedbeleggingen
- h. ESG-criteria voor indirecte beleggingen

11

3 - ANALYSE VAN HET KLIMAATRISICO VAN RECHTSTREEKS AANGEHOUDEN ACTIVA

- a. Meting van de koolstofintensiteit van de portefeuille
- b. Analyse per scenario en overeenstemming met het 2°C-scenario
- c. Analyse van het fysieke risico
- d. Analyse van het transitierisico

24

EDITO VAN PIERRE REICHERT

Omdat we ons bewust zijn van onze rol als institutionele belegger, **omvat ons beleid inzake sociale en mutualistische verantwoordelijkheid ook de financiering van de ecologische en sociale transitie.** Net als onze groep **Crédit Mutuel Alliance Fédérale** willen wij tegen 2023 de **CO₂-voetafdruk van onze beleggingen** in aandelen en obligaties met 15% verminderen. Onze aanpak is opgebouwd rond de versterking van onze sectorale beleidslijnen, de toepassing van ESG-criteria en een verantwoord financieel aanbod.

Als geëngageerd belegger kaderen wij onze beleggingen in de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. We hebben onze sectorale beleidslijnen voor de meest koolstofintensieve sectoren verscherpt. In dat verband hebben wij ons geëngageerd om tegen 2030 volledig af te stappen van energie uit steenkool en hebben wij een specifiek beleid voor koolwaterstoffen ontwikkeld. Onze beleggingsaanpak weerspiegelt zich ook in ons actief aandeelhouderschap. Zo hebben wij bijgedragen aan de indiening van de eerste klimaatresolutie in Frankrijk tijdens de algemene vergadering van Total in 2020.

Als verantwoord belegger hanteren wij ook strenge criteria inzake milieubewust en maatschappelijk verantwoord ondernemen teneinde een duurzame economie te bevorderen. Deze ESG-criteria plaatsen thema's als broeikasgassen, mensenrechten en corruptiebestrijding op de voorgrond als het gaat om het financieren van ondernemingen. Eind 2020 hadden we 3,8 miljard euro belegd in activa met een ecologisch of sociaal thema, met name via groene en sociale obligaties (green en social bonds). We werken ook mee aan het Observatoire de la Finance Durable om transparantie en transformatie in de financiële sector te bevorderen. Het jaar 2021 gaat voort op dat elan met de uitvoering van het actieplan voor duurzame financiering van de Europese Unie.

Als belegger ten dienste van onze cliënten willen wij onze verzekeringnemers ondersteunen bij het maken van verantwoorde financiële keuzes. Daarom bieden wij hen 14 unit-linked beleggingsfondsen met een ecologisch of sociaal label aan (ISR, Greenfin, Finansol...). Onlangs hebben wij ook het Pack UC Environnement 50 gelanceerd, dat gewijd is aan duurzame ontwikkeling, om de toegankelijkheid van het aanbod te verbeteren. In 2020 heeft onze belegging in verantwoorde unit-linked beleggingsfondsen de kaap van 500 miljoen euro overschreden.

Als mutualistische verzekeraar spelen wij een essentiële rol en wij zullen er altijd voor kiezen om ons in te zetten voor verantwoorde, inclusieve en duurzame projecten.

Als mutualistische verzekeraar spelen wij een essentiële rol en wij zullen er altijd voor kiezen om ons in te zetten voor verantwoorde, inclusieve en duurzame projecten.

1- ESG-FACTOREN BIJ GACM

Groupe des Assurances du Crédit Mutuel (GACM) volgt een aanpak van sociale en milieuverantwoordelijkheid die aansluit bij de mutualistische waarden van Crédit Mutuel Alliance Fédérale.

In het kader van zijn activiteiten beheert GACM 117 miljard euro (netto boekwaarde eind 2020) aan beleggingen op lange termijn. Daardoor is Groupe des Assurances du Crédit Mutuel een belangrijke institutionele belegger die actief bijdraagt aan de financiering van de reële economie.

Dit rapport beschrijft de ESG-aanpak van GACM, die erop gericht is rekening te houden met de belangrijkste negatieve ecologische en sociale effecten die worden teweeggebracht door de ondernemingen waarin wordt belegd en ook met de duurzaamheidsrisico's (risico van waardevermindering van activa) die daarmee kunnen samenhangen.

GACM wil beleggen in ondernemingen die passen bij zijn waarden, met name eerbiediging van de mensenrechten, respect voor het milieu en de regels van goed bestuur.

Het streven van GACM om met zijn handelen de duurzame ontwikkeling te bevorderen, beantwoordt aan verscheidene punten van bezorgdheid.

De beleggingen moeten aansluiten bij de waarden van de groep Crédit Mutuel Alliance Fédérale, met name met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten, respect voor het milieu en de regels van goed bestuur. Die wil wordt mede ingegeven door de gehechtheid aan de stichtende waarden van Crédit Mutuel Alliance Fédérale, zijnde coöperatief en mutualistisch engagement.

Als langetermijnbelegger is GACM bezorgd over de invloed van zijn beleggingen op het klimaat en het risico dat de klimaatverandering kan betekenen voor de waardering van zijn activa. De groep is zich er ook van bewust dat de energietransitie beleggingskansen kan creëren.

Als verzekeraar heeft GACM er belang bij mee te ijveren voor een matiging van de klimaatopwarming, aangezien die kan leiden tot meer en ergere natuurrampen.

GACM draagt bij aan de verwezenlijking van de doelstelling die Crédit Mutuel Alliance Fédérale zich heeft gesteld om de broeikasgasemissie van de ondernemingen in zijn beleggingsportefeuille tegen 2023 te verminderen met 15 %.

De in dit rapport beschreven ESG-aanpak geldt voor alle activa die beheerd worden door GACM voor de voorzieningen voor levens-/pensioenverzekeringen, andere verzekeringsactiviteiten (schade, sociale voorzieningen enz.) of het eigen vermogen van de groep. De perimeter omvat alle filialen van de groep, met inbegrip van de buitenlandse, Belgische, Spaanse of Luxemburgse filialen.

Het ESG-beleid van GACM verbindt verschillende directies, met name de directie Modellen en Risico's (Direction Modélisation et Risques), waarvan het ESG-team deel uitmaakt, de directie Beleggingen (Direction des Investissements) en de directie Personenverzekeringen (Direction des Assurances de personnes). De leiders van deze drie directies komen driemaandelijks samen in het Financieel comité om beslissingen met betrekking tot het ESG-beleid te bespreken en te nemen.

RECHTSTREEKS AANGEHOUDEN ACTIVA :

- staats- en bedrijfsobligaties,
- bedrijfsaandelen,
- direct beheerd onroerend goed.

ONRECHTSTREEKS AANGEHOUDEN ACTIVA :

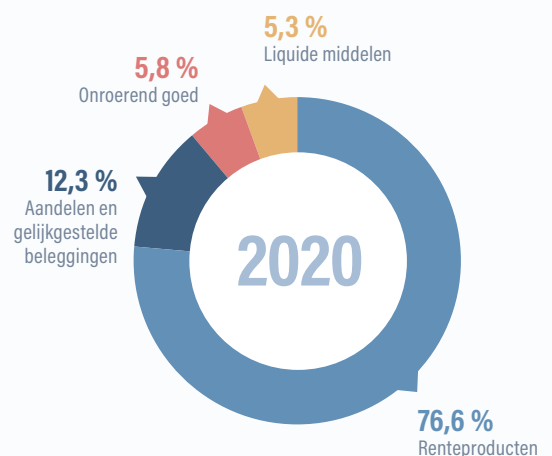
- beleggingsfondsen (ICBE's),
- schuld- of infrastructuurfondsen.

a. Algemene activa

De algemene activa (in tegenstelling tot de unit-linked instrumenten) omvatten alle activa die door GACM geselecteerd en beheerd worden voor de voorzieningen voor in euro luidende levens /pensioenverzekeringen, andere verzekeringsactiviteiten (schade, sociale voorzieningen enz.) of het eigen vermogen van de groep. De bedragen van de levens-, spaar- en pensioenverzekeringen van de in euro luidende fondsen maken daarvan het grootste deel uit (84 %).

→ De algemene activa vertegenwoordigen ongeveer 102 miljard euro eind 2020, waarvan ongeveer 85 % belegd is in rechtstreeks aangehouden activa en 15 % in onrechtstreeks aangehouden activa.

→ VERDELING VAN DE ACTIVA PER 31 DECEMBER 2020

b. Unit-linked beleggingsfondsen

Unit-linked beleggingsfondsen zijn financiële instrumenten die met name worden aangeboden in het kader van levensverzekerings- en pensioenspaarcontracten die de verzekerden in staat stellen hun beleggingen te diversifiëren en, afhankelijk van hun profiel, met meer of minder dynamiek en risicoblootstelling te beleggen op de financiële markten. Deze instrumenten hebben geen gewaarborgd kapitaal (in tegenstelling tot in euro luidende fondsen). Ze stijgen of dalen in waarde afhankelijk van de evolutie van de financiële markt. De verzekeraar gaat slechts een verbintenis aan wat betreft het aantal aandelen na kostenafrek van het contract en niet wat betreft de waarde van de aandelen.

Eind 2020 had GACM 15,3 miljard euro belegd in unit-linked beleggingsfondsen.

Bij vrij beheer stelt de verzekeraar een groot aantal beleggingsinstrumenten voor aan de verzekeringne-

mer, die daaruit zelf kiest in welke instrumenten hij belegt. Het aanbod van de belangrijkste levensverzekerings- en pensioenspaarcontracten van GACM in 2020 telt 14 ESG-integratie- en -themafondsen. Dat zijn er drie meer dan in 2019. De verzekeringnemers hebben dus verschillende mogelijkheden om hun spaargeld te richten op instrumenten die erkend zijn voor hun inachtneming van goede sociale en milieupraktijken. De zogenaamde ESG-integratiefondsen houden bij hun beleggingskeuzes rekening met sociale en ecologische criteria en koppelen het traditionele beheer aan niet-financiële overwegingen. De zogenaamde themafondsen concentreren zich rond specifieke thema's en beogen doelstellingen die gericht zijn op de ecologische en energietransitie, duurzame groei en het scheppen van werkgelegenheid in Frankrijk.

De 14 aangeboden fondsen rond deze thema's hebben allemaal een label toegekend gekregen van een externe organisatie na een onafhankelijke audit. Tot de belangrijkste labels behoren:

ISR, in het leven geroepen door het Franse ministerie van Financiën, voor fondsen die financiële prestaties en sociale en milieueffecten met elkaar verzoenen;

GreenFin, gelanceerd door het Franse ministerie voor Ecologische transitie en sociale rechtvaardigheid, dat beleggingen selecteert die specifiek gericht zijn op de energietransitie en de strijd tegen de klimaatverandering;

Finansol, dat wordt toegekend aan fondsen die solidaire financiering ondersteunen, door bijvoorbeeld de toegang tot arbeids- of woonmarkt voor personen in moeilijkheden te bevorderen.

Voor verzekeringnemers die begeleiding wensen bij de selectie van hun beleggingsinstrumenten biedt GACM sinds november 2020 een eenvoudige en kant-en-klare beheeroplossing aan: Pack UC Environnement 50. Deze nieuwe oplossing maakt het mogelijk rechtstreeks deel te nemen aan de financiering van competitieve ondernemingen die hun verantwoordelijkheid nemen op het gebied van milieubescherming door 50 % van de stortingen toe te wijzen aan het fonds CM-AM Objectif Environnement, dat wordt beheerd door Crédit Mutuel Asset Management, en 50 % aan het in euro luidende fonds.

Het verantwoord beleggingsbeleid van alle aangeboden instrumenten kan geraadpleegd worden op de websites van de beheermaatschappijen.

c. Informatieverstrekking aan de verzekeringnemers

Ieder jaar informeert Groupe des Assurances du Crédit Mutuel zijn verzekeringnemers over zijn aanpak en zijn engagement als verantwoordelijk belegger in dit rapport, dat voldoet aan zowel de eisen van Verordening (EU) 2019/2088 als de voorschriften van de Franse regelgeving⁽¹⁾, voor de Franse vennootschappen van GACM. In dit verslag wordt de aanpak van GACM inzake milieu, maatschappij en goed bestuur (ESG) voorgesteld en zijn visie op klimaatrisico's en -kansen verduidelijkt. Het verslag wordt eerst gevalideerd door de raad van bestuur/raad van toezicht en nadien definitief gevalideerd door de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het verslag wordt gepubliceerd op de website van GACM: www.acm.fr.

Ook via de jaarlijkse overzichtsstaten die naar de cliënten gestuurd worden, verstrekt GACM informatie over de actuele stand van zaken van de levensverzekering. Het financiële beheer van het in euro luidende fonds van de contracten, met inbegrip van ESG-thema's, en een presentatie van het aanbod aan maatschappelijk verantwoorde unit-linked beleggingsfondsen zijn in deze overzichtsstaten opgenomen.

(1) Artikel 173 van de Franse wet over de energietransitie voor groene groei van 2015 en artikel 29 van de Franse energie- en klimaatwet van 2019.

Reeds door GACM ondertekende handvesten:

- ✓ Handvest voor duurzame ontwikkeling van de Franse verzekeringsfederatie (Fédération Française des Assurances, FFA). GACM maakt ook deel uit van de werkgroep voor ESG-klimaat van deze federatie.
- ✓ Global Investor Statement on Climate Change, een initiatief van de Verenigde Naties.
- ✓ Handvest voor de energie-efficiëntie van openbare en particuliere tertiaire gebouwen, opgesteld door Plan Bâtiment Durable.

2 - TOEPASSING VAN ESG-CRITERIA IN DE BELEGGINGEN

In het kader van zijn beleggingen heeft GACM verscheidene maatregelen ingevoerd om met zijn beleggingen de beste praktijken op het gebied van milieu, maatschappij en good governance te bevorderen. Zo worden er geen nieuwe beleggingen gedaan in ondernemingen die onvoldoende scoren op deze niet-financiële criteria. Bovendien zet GACM zich in voor de energietransitie. In 2020 heeft GACM zich met name als doel gesteld tegen 2030 volledig af te stappen van energie uit steenkool. In dit rapport wordt een sectoraal beleid inzake aardolie en gas voorgesteld.

a. ESG-analyse van de directe beleggingen in aandelen en obligaties

Bij elke nieuwe directe belegging in een aandeel of obligatie van een onderneming hebben de activabeheerders van GACM toegang tot een volledige analyse van de drie ESG-criteria dankzij gegevens die ter beschikking gesteld worden door de onderneming ISS⁽²⁾. Die analyse helpt bij de besluitvorming in het beleggingsproces, naast de financiële criteria die gewoonlijk geanalyseerd worden. ISS kent een algemene ESG-rating toe aan de onderneming. Als die score niet hoog genoeg is in vergelijking met concurrerende ondernemingen in dezelfde activiteitensector, worden nieuwe beleggingen in de onderneming uitgesloten.

Via deze analyse wil GACM de belangrijkste negatieve milieu- en sociale effecten meten die worden veroorzaakt door de ondernemingen waarin kan worden belegd, alsook de kwaliteit van het beleid dat die ondernemingen voeren om die effecten te verminderen. Door beleggingen in vennootschappen met de laagste rating uit te sluiten, kunnen de ongunstige effecten van de portefeuille van GACM en ook het daaraan gekoppelde duurzaamheidsrisico (risico van waardevermindering van de activa) beperkt worden.

Pour chaque secteur d'activité, ce sont plus de 100 indicateurs par secteur d'activité analysés sur 3 axes: E, S et G. Le poids de chaque indicateur varie en fonction de l'importance de l'activité.

(2) Institutional Shareholder Services Inc (ISS) werd in 1985 opgericht en heeft meer dan dertig jaar ervaring in het promoten van de beginselen van good corporate governance en het opsporen van ecologische en sociale risico's. Het aanbod is beschikbaar voor institutionele beleggers en pensioenfondsen.

Voor elke onderneming worden bijvoorbeeld de volgende elementen geanalyseerd (onvolledige lijst):

E

MET BETREKKING TOT HET MILIEUGEDEELTE:

- het beleid inzake energiebeheer
- de maatregelen die werden genomen om de risico's van klimaatverandering te beperken of zich eraan aan te passen
- het beleid inzake risico's gerelateerd aan de biodiversiteit, of er groepen van experts in de materie werden geraadpleegd, de maatregelen die de onderneming heeft genomen om haar impact met name op beschermde gebieden te beperken
- de positionering van het product- en dienstenaanbod gelet op de milieuitdagingen (duurzame landbouw, duurzaam energie- en waterbeheer, klimaatmitigatie, instandhouding van de rijkdommen van de zee enz.)
- het aandeel van de hernieuwbare energieën in de energiemix
- de uitstoot van broeikasgassen en koolstofintensiteit
- de hoeveelheid afval die wordt geproduceerd per verkochte eenheid.

S

MET BETREKKING TOT HET SOCIALE GEDEELTE:

- het beleid inzake vakbondsvrijheid en collectieve onderhandelingen
- het beleid inzake gezondheid en veiligheid van het personeel
- de positionering van het product- en dienstenaanbod ten opzichte van de maatschappelijke uitdagingen (armoedebestrijding, toegang tot gezondheidszorg en onderwijs, bestrijding van de honger in de wereld, verlening van basisdiensten enz.)
- het percentage vrouwen in het personeelsbestand en in leidinggevende functies
- het aantal arbeidsongevallen van werknemers en onderaannemers
- de verhouding tussen het maximumloon en het mediane loon.

G

MET BETREKKING TOT HET BESTUURSGEDEELTE:

- de onafhankelijkheid van de raad van bestuur en de verschillende comités (audit, vergoeding, benoeming enz.)
- de verhouding en de rechten van de aandeelhouders
- de vergoeding van hogere kaderleden, en of die ecologische of sociale dimensies omvat
- de handelsethiek van de onderneming en haar corruptiebestrijding.

Aanvullend op deze aanpak past GACM ook een uitsluitingsbeleid toe dat gebaseerd is op een analyse van de controverses in verband met elke onderneming. Dat houdt in dat ondernemingen die zich niet houden aan bepaalde grote internationale beginselen⁽³⁾, ingedeeld in de vier grote thema's: mensenrechten, arbeidsrecht, milieu en corruptiebestrijding, uitgesloten worden van nieuwe beleggingen.

(3) Het Global Pact van de Verenigde Naties, de basisbeginselen van de OESO voor multinationale ondernemingen en de beginselen van de Verenigde Naties inzake bedrijfsleven en mensenrechten.

The background of the page features a photograph of several hands of different skin tones gently holding and planting a small green seedling into dark soil. The scene is set outdoors with green grass visible in the background. The image is partially obscured by a white text box and a blue decorative sidebar on the left.

b. Betrokkenheid van aandeelhouders en stembeleid op algemene vergaderingen

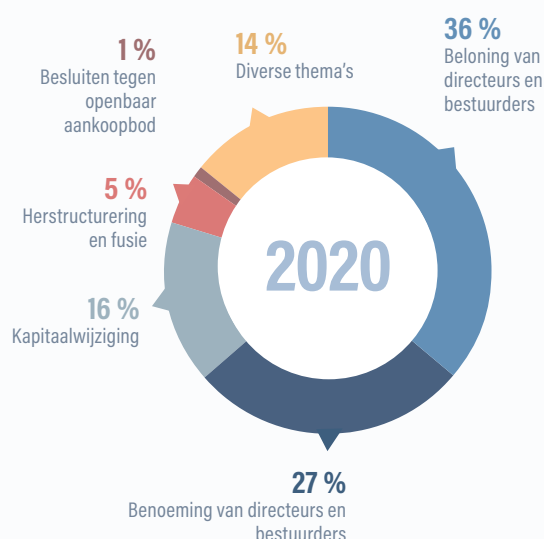
Om ondernemingen aan te zetten tot een duurzame aanpak, oefent GACM zijn stemrecht als aandeelhouder uit. Dat is de eerste hefboom die GACM gebruikt om ondernemingen meer in de richting van duurzaamheid te duwen, met name ondernemingen met een hoge uitstoot van broeikasgassen.

GACM oefent het stemrecht uit, maar steunt daarbij op ISS, dat de verschillende besluiten die voorgelegd worden op de algemene vergaderingen, analyseert en aanbevelingen uitbrengt betreffende het stemgedrag. GACM volgt de aanbevelingen die in het Sustainability-beleid⁽⁴⁾ van ISS geformuleerd worden. Dat beleid promoot de richtsnoeren van de Verenigde Naties voor verantwoord beleggen.

(4) <https://www.issgovernance.com/policy-gateway/voting-policies/>

In 2020 heeft GACM deelgenomen aan 54 algemene vergaderingen en gestemd over 1076 besluiten. In 14 % van de gevallen heeft GACM tegen gestemd.

→ **BESLUITEN DIE EEN TEGENSTEM KREGEN VAN GACM IN 2020, INGEDEELD VOLGENS THEMA**

In het kader van zijn betrokkenheid als aandeelhouder heeft GACM in 2020 de engagementcampagne van de non-profitorganisatie CDP (Carbon Disclosure Project) ondertekend. CDP beheert één van de belangrijkste rapportagesystemen voor ondernemingen met betrekking tot thema's die samenhangen met klimaatverandering, water en ontbossing. In het kader van deze engagementcampagne richt CDP zich ieder jaar tot een groot aantal ondernemingen met de vraag, in naam van de beleggers die de campagne ondertekend hebben, vragenlijsten met betrekking tot deze drie thema's te beantwoorden.

GACM wil in 2021 ook deelnemen aan een tweede engagementcampagne van CDP, waarbij aan 2000 ondernemingen met een hoge uitstoot van broeikasgassen gevraagd zal worden gekwantificeerde doelstellingen vast te leggen voor de vermindering van hun koolstofuitstoot. Het Science Based Target Initiative moet dan bevestigen dat deze doelstellingen verenigbaar zijn met het scenario waarbij de opwarming beperkt blijft tot 1,5 °C.

Daarnaast kan GACM ook rechtstreeks communiceren met de ondernemingen waarvan hij aandeelhouder is, om hun handelwijzen met betrekking tot ESG-aspecten te beïnvloeden, gaande van een gewoon gesprek met de onderneming tot het bijdragen aan besluiten die voorgelegd worden aan de algemene vergadering.

GACM wil zijn actie in 2021 voortzetten, met name op het gebied van het klimaat, door verder van gedachten te wisselen met ondernemingen waarvan het traject onvoldoende verenigbaar is met het Akkoord van Parijs.

c. Sectoraal beleid inzake steenkool

Om de ambities van het Akkoord van Parijs te verwezenlijken en de klimaatopwarming onder 2 °C te houden, zal de uitstoot van broeikasgassen de komende jaren aanzienlijk moeten verminderen. Momenteel is steenkool de energiebron met de hoogste broeikasgasuitstoot bij de elektriciteitsproductie. Er bestaan alternatieve oplossingen, met name de ontwikkeling van hernieuwbare energieën, en die moeten toegepast worden. De laatste rapporten tonen aan dat het aandeel van steenkool in de elektriciteitsproductie de komende jaren drastisch moet verminderen als men de klimaatopwarming binnen de perken wil houden.

→ **Daarom heeft GACM zich als doel gesteld samen met Crédit Mutuel Alliance Fédérale volledig af te stappen van steenkool tegen 2030.**

Die doelstelling betekent dat de ondernemingen waarin GACM een directe belegging heeft, tegen 2030 geen infrastructuur mogen bezitten om steenkool te verbranden voor elektriciteitsproductie. Om die doelstelling te verwezenlijken, zullen de aangehouden posities in ondernemingen die de gewenste weg niet afleggen, verkocht worden.

Begin 2020 werd meer dan 80 miljoen euro gedesinvesteerd en GACM heeft geen ondernemingen meer in zijn portefeuille die nieuwe kolengestookte infrastructuur ontwikkelen.

(5) <https://climateanalytics.org/publications/2019/coal-phase-out-insights-from-the-ipcc-special-report-on-15c-and-global-trends-since-2015/>

GACM voert gesprekken met ondernemingen die betrokken zijn bij de waardeketen van de energieproductie uit steenkool, om te proberen ze te doen convergeren naar deze doelstelling en met name om van de ondernemingen die dat niet hebben gedaan, de publicatie te verkrijgen van een plan voor hun kolenuitstap tegen 2030.

Bovendien zijn nieuwe beleggingen in ondernemingen die niet voldoen aan de volgende criteria uitgesloten (behalve als ze een gedetailleerd uitstapplan hebben dat verenigbaar is met de 2030-doelstelling):

- Minder dan 20 % van de omzet houdt verband met steenkool.
- Het aandeel van steenkool in de elektriciteitsproductie is lager dan 20 %.
- De jaarlijkse steenkoolproductie is niet groter dan 10 miljoen ton.
- Het geïnstalleerde elektrisch vermogen op basis van steenkool is niet groter dan 5 GW.
- De onderneming ontwikkelt geen nieuwe steenkoolinfrastructuur.

De drempelwaarden zijn bedoeld om de ondernemingen uit de sector de tijd te geven hun energiemix aan te passen en hun blootstelling aan steenkool geleidelijk aan te herleiden tot nul. Ze kunnen tussen nu en 2030 regelmatig worden verlaagd tot uiteindelijk het door GACM gestelde doel bereikt is.

In zijn verzekeringsactiviteit verzekert de groep bovendien geen enkele kolencentrale of met steenkool verband houdende infrastructuur.

GACM ziet toe op de blootstelling aan energie uit steenkool van de ondernemingen waarin hij direct belegt, om zich ervan te vergewissen dat ze voldoen aan de criteria die zijn vastgelegd in dit beleid. Deze steenkoolanalyse steunt vooral op drie gegevensbronnen.

- De eerste is de Global Coal Exit List⁽⁶⁾ van de ngo Urgewald. Deze lijst is openbaar en bevat verscheidene absolute en relatieve blootstellingsindicatoren voor alle ondernemingen uit de waardeketen van de energie uit steenkool.
- De onderneming ISS verstrekt ook voor iedere onderneming informatie betreffende de blootstelling aan energie uit steenkool.
- Aanvullend op deze twee informatiebronnen verzamelt ook het ESG-analyseteam alle beschikbare informatie over dit onderwerp: jaarverslag, Déclaration de Performance Extra-Financière (DPEF, niet-financiële prestatieverklaring), persartikels, ngo-rapport enz.

(6) Beschikbaar op het adres <https://coalexit.org/>

d. Sectoraal beleid inzake aardolie en gas

Net als steenkool zijn aardolie en gas fossiele brandstoffen met een hoge uitstoot van broeikasgassen. Hun aandeel in het wereldwijde verbruik van primaire energie zal de komende jaren moeten verminderen ten voordele van andere, minder koolstofintensieve energiebronnen. Gezien de grote afhankelijkheid van deze energiebronnen op dit moment, zal volledig afstappen van aardolie en gas waarschijnlijk meer tijd vergen dan een kolenuitstap en ook gepaard moeten gaan met grondige economische hervormingen. Toch is het van het grootste belang dat onze vennootschappen zich nu al op deze weg begeven.

Er komen verschillende soorten aardolie en gas voor in de natuur en ze vereisen verschillende winnings- en raffinagemethoden. Gezien deze verschillen kunnen ook de koolstofintensiteit en de milieueffecten van de producten variëren. "Niet-conventionele" koolwaterstoffen hebben een grotere uitstoot en/of vormen een groter gevaar voor het milieu (water- en bodemverontreiniging, seismisch risico enz.) dan "conventionele" koolwaterstoffen. Het gaat om schalieolie of -gas, teerzandolie, zware olie en extra zware olie, diepzeeolie en Arctische olie.

Op één lijn met Crédit Mutuel Alliance Fédérale voert GACM in 2021 een nieuw sectoraal beleid inzake aardolie en gas in waarin het zich ertoe verbindt geen investeringen meer te financieren, via schuldfondsen of niet op de beurs genoteerde aandelen, in infrastructuren voor niet-conventionele olie of gas op greenfields (maagdelijk terrein) of brownfields (al gebruikt terrein).

Bovendien wil GACM de betrokkenheid als aandeelhouder gebruiken om ondernemingen met een aanzienlijke blootstelling aan olie en gas ertoe aan te zetten de energietransitie te maken en zich af te stemmen op het Akkoord van Parijs.

e. Ander sectoraal beleid

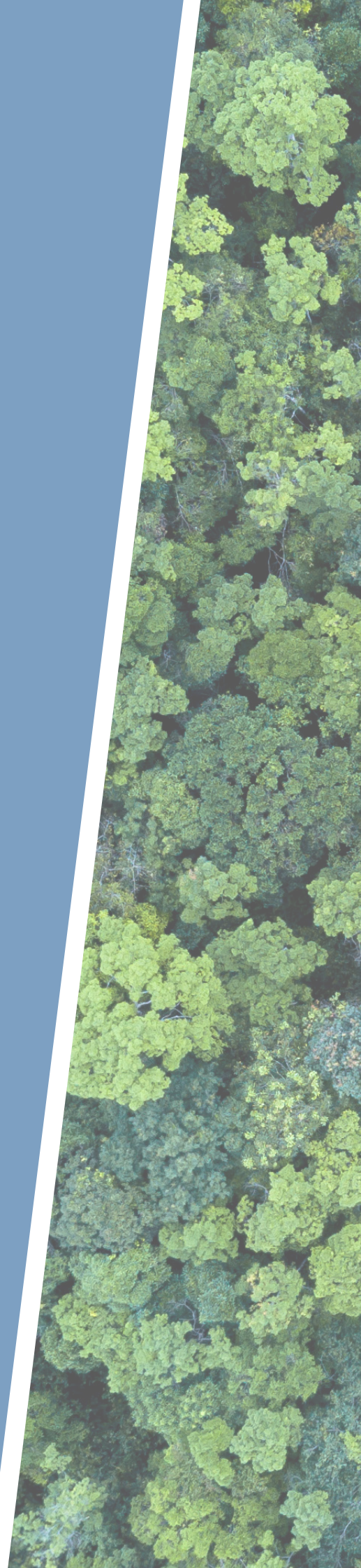
Andere sectoren waarin GACM direct belegt, hebben bijzonderheden die extra aandacht rechtvaardigen om zich ervan te vergewissen dat de beleggingen verantwoord zijn. Daarom heeft GACM, in overeenstemming met Crédit Mutuel Alliance Fédérale, een beleid uitgewerkt voor de mijnbouw-, de kernenergie- en de defensiesector. De beleidslijnen zijn erop gericht rekening te houden met de naleving door de ondernemingen van de vigerende internationale normen en verdragen die specifiek zijn voor hun activiteiten en hun vestigings- en exportlanden.

Verder heeft GACM zich ertoe verbonden niet direct te beleggen in ondernemingen van de tabaksector noch in ondernemingen die speculeren met landbouwgrondstoffen.

Om de inachtneming van de beleidslijnen te verzekeren, steunt GACM op de analyse die wordt verstrekt door ISS en andere beschikbare informatie over de onderwerpen (jaarverslag, Déclaration de Performance Extra-Financière (DPEF, niet-financiële prestatieverklaring), persartikels, ngo-rapport enz.) om na te gaan of voldaan is aan de criteria die in verschillende sectorspecifieke beleidslijnen zijn vastgelegd.

(7) Alle beleidsdocumenten staan ter beschikking op de site <https://www.bfcm.creditmutuel.fr/fr/rsm/politiques-sectorielles/index.html>

f. Beleggingen met groene of sociale thema's

In het kader van zijn directe beleggingen financiert GACM ook specifieke investeringen met een ecologisch of sociaal thema:

- **groene obligaties of "green bonds"**, die kunnen worden uitgegeven door emittenten uit de particuliere of de publieke sector. De geworven fondsen worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van groene activiteiten of maatregelen om de milieu-impact van de activiteiten van de emittent te verminderen. GACM heeft in 2020 meer dan 500 miljoen euro extra belegd in groene obligaties, zijnde 10 % van het netto aankoopbedrag van obligaties in dat jaar. Dat betekent dat er eind 2020 in de portefeuille bijna 2 miljard euro was toegewezen aan de financiering van projecten die de milieuprestaties van de economie helpen te verbeteren;
- **sociale obligaties of "social bonds"**, waarvan de geworven fondsen gebruikt worden om projecten te ontwikkelen met grote sociale voordelen. Na een eerste belegging van 40 miljoen euro in 2019 heeft GACM zijn beleggingen in obligaties met een sociaal thema in 2020 opgevoerd tot in totaal 85 miljoen euro;
- **"duurzame" obligaties of "sustainability bonds"**, waarvan de geworven fondsen gebruikt worden om projecten met een milieu- en/of sociaal thema te financieren. Eind 2020 had GACM nagenoeg 600 miljoen euro in dit type instrumenten belegd.
- **aan duurzame ontwikkeling gekoppelde obligaties of "sustainability-linked bonds"**, waarvan de geworven fondsen gebruikt worden voor de algemene financiering van de onderneming, maar de rente die de onderneming aan haar schuldeiser moet betalen, gekoppeld is aan de verwezenlijking van significante, kwantificeerbare, vooraf bepaalde en onafhankelijk gecontroleerde ESG-doelstellingen. De doelstellingen kunnen te maken hebben met de vermindering van de broeikasgasemissies van de onderneming of het aandeel van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen in haar totale verbruik. Eind 2020 heeft GACM in totaal voor 100 miljoen euro obligaties van dit type in zijn portefeuille.

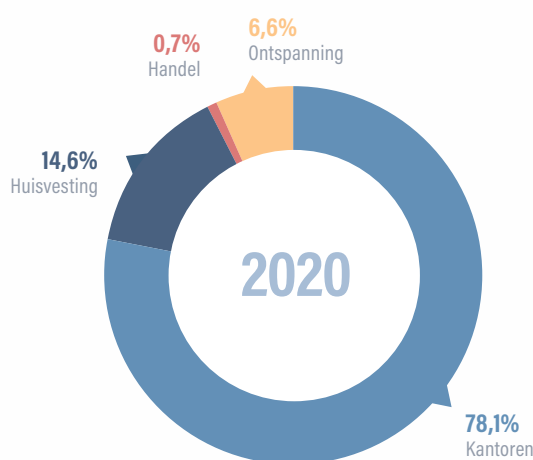
Net als bij de directe beleggingen kan GACM indirect, dat wil zeggen via fondsen, beleggen in ecologische of sociale thema's:

- **Via beursgenoteerde effecten:** eind 2020 had GACM 181 miljoen euro belegd in fondsen met een milieuthema. Deze beleggingsfondsen investeren in ondernemingen die bijdragen aan de transitie naar een koolstofarme en duurzame economie.
- **Via niet-beursgenoteerde effecten:** deze fondsen investeren in niet-beursgenoteerde ondernemingen, infrastructuur of vastgoed en kunnen "groene" activiteiten financieren, zoals de bouw van windmolenparken, of sociale projecten, zoals verzorgingstehuizen. Eind 2020 was al 848 miljoen euro belegd in niet-beursgenoteerde effecten met een "groen" thema. Voor een sociaal thema komt dat bedrag op 29 miljoen euro.

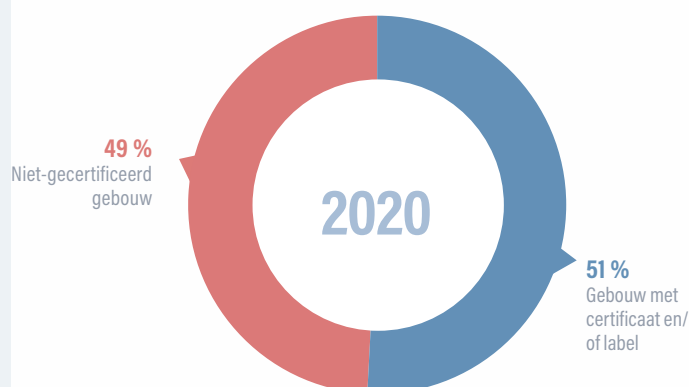
Inclusief deze beleggingen is er in totaal bijna 3,8 miljard euro direct en indirect belegd in ecologische of sociale thema's.

g. ESG-criteria voor directe vastgoedbeleggingen

GACM bezit rechtstreeks onroerend goed, hoofdzakelijk in grote Franse steden als Parijs (en Île-de-France), Lyon, Marseille, Nantes en Straatsburg:

→ **AANDEEL VAN HET VASTGOEDVERMOGEN DAT BESCHIKT OVER EEN CERTIFICAAT EN/OF LABEL NAAR DOOR DE EXPERT GESCHATTE WAARDE (31 december 2020):**

Sinds 2015 voert AGCM een ambitieus milieubeleid voor de rechtstreeks beheerde vastgoedportefeuille, met als hoofddoel de verbetering van de energie- en milieuprestaties van de tertiaire gebouwen. Milieuadviesbureau SINTEO begeleidt GACM bij de jaarlijkse beoordeling van ieder beleggingsobject, met een samenvatting van energie-, koolstof- en klimaatgegevens.

De milieuaanpak van GACM omvat ook ernaar te streven de bestaande of in ontwikkeling zijnde tertiaire activa te laten certificeren volgens BREEAM en/ of het milieulabel HQE en het energielabel BBCA⁽⁸⁾. Deze hoge ambitie van milieucertificering geldt met name voor activa die nog ontwikkeld of gerenoveerd worden, met het oog op de verbetering van het comfort en het welzijn van de gebruikers, het hergebruik en de instandhouding van de biodiversiteit. Voor de renovatieprojecten die in 2019/2020 gestart werden, werd een biodiversiteitsdiagnose uitgevoerd door ecologen.

Het aandeel van de gecertificeerde gebouwen volgens de door de expert geschatte waarde bedraagt 51 %, wat neerkomt op 26 % van het aantal kantoorgebouwen.

(8) Building Research Establishment Environmental Assessment Method, Haute Qualité Environnementale et Bâtiment Bas Carbone.

→ VERBETERING VAN DE ENERGIEPRESTATIES

Vanaf hun aankoop worden de geselecteerde activa onderworpen aan milieuaudits om hun reële impact te bepalen en na te gaan welke maatregelen genomen moeten worden om ze efficiënter te maken indien ze niet beschikken over een milieucertificaat. Sommige projecten zijn gecertificeerd, maar het ontbreken van een certificering is niet bepalend voor de beleggingsbeslissing. Dankzij deze systematische evaluatie kunnen de vastgoedteams van GACM gevoeliger zijn voor milieuaspecten.

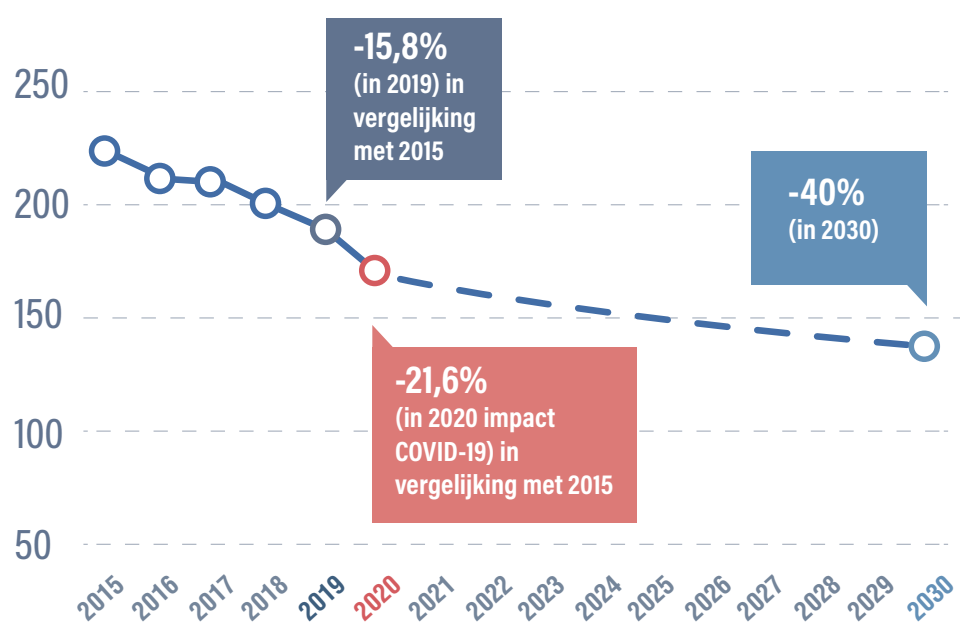
Als ondertekenaar van het handvest voor de energie-efficiëntie van tertiaire gebouwen heeft GACM zijn in 2015 begonnen campagne reglementaire audits in 2016/2017 uitgebreid tot al zijn tertiaire gebouwen. Deze auditcampagne werd gerealiseerd voor alle betrokken activa van het vermogen en in de loop van het jaar 2020 voltooid. Voor alle bestaande kantoor-, hotel-, handels-, onderwijs- en administratieve gebouwen met een vloeroppervlakte van meer dan 1000 m² zijn in het "decreet betreffende de tertiaire sector" de volgende essentiële voorschriften vastgelegd⁽⁹⁾:

- het bepalen van een energiereferentiejaar op gebouwniveau;
- het bereiken van een gekwantificeerde doelstelling per gebouw van -40 % in eindenergie tegen 2030 ten opzichte van de referentie (of het bereiken van een drempelwaarde die dicht bij de prestaties van nieuwe gebouwen ligt); GACM heeft een energietraject ontwikkeld dat in overeenstemming is met de ambities van het decreet, eerst per gebouw en vervolgens gegroepeerd op het niveau van iedere vastgoedentiteit van GACM;
- de verplichte indiening via het OPERAT-platform, dat beheerd wordt door ADEME, van het energieverbruik door verhuurders en huurders.

(9) Frans decreet nr. 2019-771 van 23 juli 2019 betreffende verplichtingen om het eindenergieverbruik in gebouwen van de tertiaire sector te verminderen.

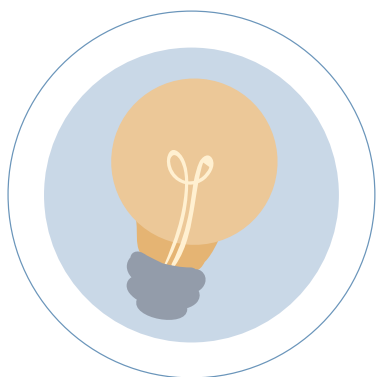
Een intern monitoringinstrument maakt het mogelijk de energie-, koolstof- en klimaataspecten op te volgen voor elk gebouw. Dankzij de jaarlijkse meting en opvolging van het energieverbruik van het vastgoed, zowel van de gemeenschappelijke als de privégedeelten, was het mogelijk de energieprestaties van de kantoorgebouwen⁽¹⁰⁾ van GACM, in kWhEF/m² sinds 2015 te bepalen.

→ DE ENERGIEPRESTATIES VAN DE KANTOORGEBOUWEN VAN GACM ZIJN ALS VOLGT, IN KWHEF/M² (de stippellijn geeft het nagestreefde evolutie aan):

In vergelijking met 2015 is het eindenergieverbruik gedaald met 15,8 % in 2019 en met 21,6 % in 2020. Deze dalingen zijn het resultaat van actieplannen die werden uitgewerkt in het kader van de auditcampagnes, waarbij de doelstellingen die zijn vastgelegd in het decreet betreffende de tertiaire sector in acht genomen werden. Verder zijn de dalingen ook te danken aan grondige renovaties van de meest energieverslindende gebouwen en de integratie van milieuoverwegingen bij de vervanging van installaties die het einde van hun levensduur bereikt hadden. De aanzienlijke daling in 2020 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de gevolgen van de COVID-19-gezondheids crisis in Frankrijk (nieuwe hygiënevoorschriften, veralgemening van telewerk, nationale/lokale lockdown enz.).

(10) De perimeter stemt overeen met activa die hoofdzakelijk als kantoor gebruikt worden m.u.v. werken in uitvoering. In afwachting van de publicatie van het besluit voor de tertiaire sector betreft het hier ruwe gegevens, dat wil zeggen zonder klimaat- en gebruikscorrectie.

→ RELATIE MET DE BELANGHEBBENDEN

De voorlichting en de betrokkenheid van de gebruikers van de gebouwen spelen een essentiële rol in de prestaties van de gebouwen. Daarom heeft GACM in 2019 over de hele lijn milieubijlagen ingevoerd bij huurovereenkomsten voor de tertiaire sector die betrekking hebben op een huuroppervlakte van meer dan 2000 m². Dit streven om de huurders meer te betrekken en deze relatie ieder jaar nieuw leven in te blazen, heeft in 2019 een formeel karakter gekregen in de organisatie van groene comités in de hele perimeter die onder het decreet betreffende de tertiaire sector valt, met inbegrip van de gebouwen waarvan de oppervlakte minder dan 2000 m² bedraagt. Dit beleid stelt GACM in staat zijn strategie ter vermindering van de energie- en milieuvoetafdruk van zijn activa op pragmatische wijze te ondersteunen en tegelijkertijd de huurders te sensibiliseren voor deze problematiek.

Niettemin staande de gezondheids-crisis werden er in 2020 groene comités gehouden in de 30 vestigingen, wat overeenstemt met 100 % van het kantorenpark.

h. ESG-criteria voor indirecte beleggingen

In het kader van beleggingen via fondsen werkt GACM met beheermaatschappijen. Er worden ad hoc ESG-vragenlijsten naar de maatschappijen gestuurd om zich ervan te vergewissen dat het ESG-beleid van deze tussenpersonen verenigbaar is met de waarden van GACM.

GACM tracht ook informatie te verkrijgen over de fondsen waarin wordt belegd, met name wat betreft de volgende punten:

- de blootstelling van het fonds aan de sectoren van de energietransitie;
- de blootstelling van het fonds aan ondernemingen die betrokken zijn bij de exploitatie van fossiele brandstoffen;
- de CO₂-voetafdruk van het fonds;
- de analyse van het effect van het klimaatrisico op de waardering van het fonds op lange termijn.

3 - ANALYSE VAN HET KLIMAATRISICO VAN RECHTSTREEKS AANGEHOUDEN ACTIVA

“koolstoftaks”), technologische veranderingen en kloven door de overgang naar een koolstofarme economie, veranderingen in de vraag en de gebruiksgewoonten van klanten en ook reputatiegevaaren. Dat is wat we de “transitierisico's” noemen.

Er bestaat een relatie tussen deze twee types risico's. Hoe sneller de economie koolstofarm wordt, hoe hoger de transitierisico's zullen zijn, maar daardoor kunnen de fysieke risico's wel beperkt worden. In het omgekeerde geval, als de overgang niet plaatsvindt, blijft het transitierisico laag, maar zullen de CO₂-uitstoot en dus de temperatuur blijven stijgen, wat de kans op verwerkelijking van de fysieke risico's vergroot.

Voor de waarde van de financiële activa is klimaatopwarming een risicofactor. De toename van extreme klimaatgebeurtenissen (stormen, overstromingen enz.) kan aanzienlijke schade berokkenen aan infrastructuur van ondernemingen waarin GACM belegt en/of kan een aanzienlijke invloed hebben op hun activiteiten. Dat is het “fysieke” risico.

Daarnaast zijn er nog andere klimaatrisico's voor een onderneming. Die kunnen samenhangen met veranderingen in de regelgeving of het belastingstelsel (bijvoorbeeld een fikse stijging van de

GACM is zich bewust van deze risico's en volgt daarom verschillende indicatoren op (overeenkomstig de aanbevelingen van de TCFD⁽¹¹⁾), waaronder de koolstofintensiteit van zijn portefeuille, het aardopwarmingsvermogen gekoppeld aan de portefeuille, de berekening van een value-at-risk gekoppeld aan het fysieke risico en de energiemix van de elektriciteitsproducenten in de portefeuille.

(11) De Task force on Climate-related Financial Disclosure is een werkgroep die eind 2015 tijdens de COP21 opgericht werd door de Raad voor Financiële Stabiliteit van de G20.

a. Meting van de koolstofintensiteit van de portefeuille

In dit deel wordt de koolstofintensiteit voorgesteld van de aandelen en bedrijfsobligaties en het onroerend goed dat direct door GACM wordt aangehouden. Voor de beleggingen in obligaties en aandelen van ondernemingen maken deze metingen het mogelijk te bepalen welke sectoren en ondernemingen op een gegeven moment het meest vervuilend zijn. Een diepgaandere analyse is nodig om na te gaan welke maatregelen de ondernemingen hebben genomen om bij te dragen aan de collectieve inspanning om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

De CO₂-voetafdruk van een onderneming of gebouw komt overeen met de uitstoot van broeikasgassen, uitgedrukt in ton of kg CO₂-equivalent. De belangrijkste internationale normen en methoden leggen drie emissiecategorieën vast:

SCOPE 1

de directe emissies of scope 1: directe uitstoot afkomstig van de installaties die eigendom zijn van of beheerd worden door de onderneming en bijvoorbeeld rechtstreeks verband houden met de vervaardiging van een product of, in het geval van een gebouw, de uitstoot van aldaar aanwezige verbrandingsbronnen en lekken van airconditioningsinstallaties;

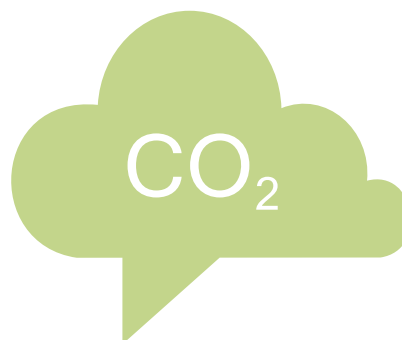
SCOPE 2

de indirecte emissies van scope 2: indirecte emissies die verband houden met de productie van elektriciteit, warmte of stoom die van elders wordt aangevoerd voor de vervaardiging van een product of voor de goede werking van een gebouw;

SCOPE 3

de indirecte emissies van scope 3: alle andere emissies die niet rechtstreeks verband houden met de vervaardiging van het product, maar wel met andere stadia van de levenscyclus ervan aan toeleverings- en afnemerszijde (vervoer van grondstoffen naar de productiefabriek, gebruik van het product na de productie door de eindgebruiker enz.).

De gegevens van scopes 1 en 2 zijn tegenwoordig relatief goed toegankelijk, maar de gegevens met betrekking tot scope 3 zijn slechts beperkt betrouwbaar doordat het moeilijk is alle uitstoot in de levenscyclus van een product aan toeleverings- en afnemerszijde te schatten. **De aanpak die GACM volgt, houdt rekening met de emissies van scopes 1 en 2, zowel voor de beleggingen in obligaties en aandelen van ondernemingen als voor de beleggingen in onroerend goed.**

De koolstofintensiteit wordt veelal gebruikt als indicator om de emissies van een beleggingsportefeuille te volgen. Voor een gegeven onderneming wordt de waarde uitgedrukt in ton CO₂-equivalent per miljoen euro omzet. De intensiteiten worden vervolgens geaggregeerd naar het totale niveau overeenkomstig het gewicht van elke emittent in de portefeuille.

De onderstaande grafiek geeft de koolstofintensiteit van de direct aangehouden aandelen en obligaties weer. Om praktische redenen worden voor de berekening voor jaar N emissie- en koolstofintensiteitsgegevens gebruikt die overeenstemmen met de laatste beschikbare gegevens die door de ondernemingen zijn gepubliceerd d.w.z. die van het jaar N-1. De koolstofintensiteit van de portefeuille voor 2020, die wordt berekend aan het begin van 2021, is daarom gebaseerd op de CO₂-emissiegegevens van de ondernemingen voor 2019. Bijgevolg weerspiegelen de hieronder weergegeven koolstofintensiteiten voor 2020 de impact van de COVID-19-crisis niet. Die wordt pas in aanmerking genomen bij de berekening van de koolstofintensiteit voor 2021.

	2018	2019	2020
Koolstofintensiteit van de portefeuille direct aangehouden aandelen (ton CO ₂ -eq./M € omzet)	216	193	171
Koolstofintensiteit van de portefeuille direct aangehouden bedrijfsobligaties (ton CO ₂ -eq./M € omzet)	146	137	114

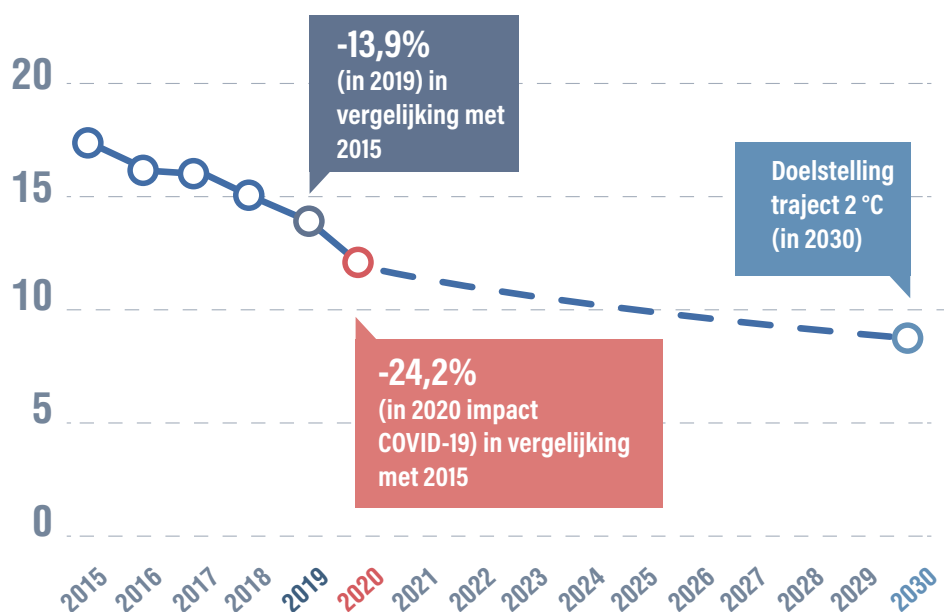
Dit jaar nog hebben de inspanningen van de ondernemingen waarin GACM belegt zich vertaald in een gemiddelde verbetering van hun koolstofintensiteit, wat geresulteerd heeft in een daling van deze indicator voor de totale portefeuille. Ook de verkoop begin 2020 van posities in emit-

tenten die nieuwe kolengestookte elektriciteitsopwekkingscapaciteit ontwikkelen, heeft bijgedragen aan de daling van de koolstofindicator voor de obligatieportefeuille. De dalende tendens die al in vorige jaren begon, wordt dus bevestigd in 2020: de koolstofintensiteit van de rechtstreeks aangehouden aandelen daalt met 21 % in vergelijking met 2018 en die van de rechtstreeks aangehouden bedrijfsobligaties met 22 %. Deze schatting heeft betrekking op 100 % van de aandelenportefeuille en 95 % van de bedrijfsobligatieportefeuille.

Net als de portefeuilles van de aandelen en de bedrijfsobligaties wordt ook de portefeuille van het direct aangehouden vastgoed onderworpen aan een analyse van de koolstofintensiteit. De waarde wordt uitgedrukt in kgCO_2/m^2 en omvat scopes 1 en 2.

Om rekening te houden met de wijzigingen die bij het wijzigingsbesluit van 24 november 2020 zijn aangebracht aan het decreet betreffende de tertiaire sector, zijn de nieuwe conversiefactoren waarin dit besluit voorziet, verwerkt in de rekenmethode om de koolstofprestaties van het tertiaire gebouwenpark van GACM te bepalen. Met het oog op de coherentie en de vergelijkbaarheid worden deze nieuwe factoren toegepast vanaf 2015..

De energiegerelateerde emissies bevinden zich in scopes 1 en 2, waarvan hier het geconsolideerde traject op kantoorniveau⁽¹²⁾ vanaf 2015, in kgCO_2/m^2 wordt getoond (de stippellijn geeft de nagestreefde evolutie aan):

In vergelijking met 2015 zijn de broeikasgasemissies met 13,9 % verminderd in 2019 en met 24,2 % in 2020. Die daling is te danken aan de inspanningen die zijn geleverd om de energieprestaties van de tertiaire gebouwen te verbeteren en de werkzaamheden die zijn uitgevoerd aan de gebouwen met het hoogste energieverbruik en de grootste koolstofintensiteit. De COVID-19-crisis heeft een grote invloed gehad op het energieverbruik. Dat versterkt de daling van de broeikasgasemissies in 2020 nog.

⁽¹²⁾ De perimeter stemt overeen met activa die hoofdzakelijk als kantoor gebruikt worden m.u.v. werken in uitvoering.

b. Analyse per scenario en overeenstemming met het 2 °C-scenario

In dit deel wordt een analyse gepresenteerd die erop gericht is na te gaan of de portefeuilles van direct aangehouden aandelen en bedrijfsobligaties in overeenstemming zijn met een broeikasgasemissietraject dat verenigbaar is met de doelstelling van het Akkoord van Parijs. Die doelstelling, die gepresenteerd werd tijdens de COP21 in Parijs in december 2015, bestaat erin "de stijging van de gemiddelde temperatuur wereldwijd ruim onder 2 °C in vergelijking met de pre-industriële periode te houden en verder acties te nemen om te streven naar een beperking van deze temperatuurstijging tot 1,5 °C".

Om in te schatten of de portefeuilles in lijn zijn met een beperking van de opwarming van de aarde tot 2 °C, baseert ISS zich op klimaatscenario's die ontwikkeld zijn door het Internationaal Energieagentschap (IEA), en meer bepaald op het Sustainable Development Scenario. Dit scenario levert prospectieve elementen betreffende de veranderingen die doorgevoerd moeten worden in het mondiale energiesysteem om de klimaatopwarming onder 2 °C en dichtbij 1,5 °C te houden.

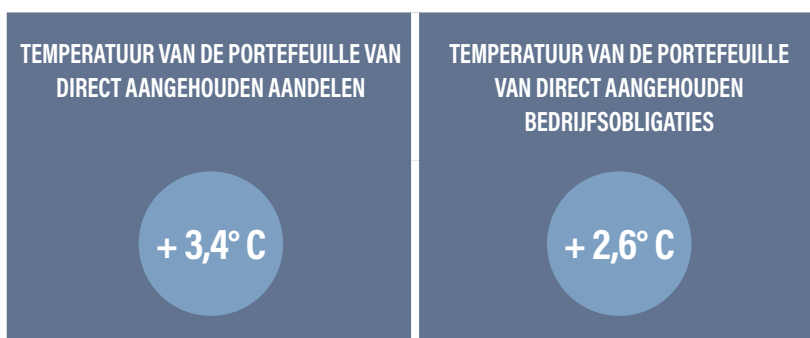
Er wordt met name per sector een beschikbaar "koolstofbudget" bepaald dat niet overschreden mag worden om in overeenstemming te blijven met de doelstelling van het Akkoord van Parijs. Als dat koolstofbudget blijvend overschreden wordt, zullen de broeikasgasemissies te groot zijn en leiden tot een stijging van de gemiddelde temperatuur met meer dan 2 °C.

Er wordt een sectorale decarboniseringsaanpak gevolgd die werd ontwikkeld door het initiatief Science Based Target. Daarbij wordt aan elke onderneming een deel van het sectorgebonden koolstofbudget toegewezen op basis van haar marktaandeel in de sector. De toekomstige BKG-emissies van iedere onderneming worden geraamd op basis van haar emissies in het verleden, maar er wordt ook rekening gehouden met de verbintenissen die de onderneming is aangegaan om de uitstoot te verminderen. Door de geraamde toekomstige emissies te vergelijken met het koolstofbudget van de onderneming tegen 2050 kan nagegaan worden of de onderneming een traject volgt dat verenigbaar is met de doelstelling van 1,5 °C of 2 °C.

(13) <https://sciencebasedtargets.org/>

Het ESG-rapport van 2019 van GACM bevat al een eerste analyse van de overeenstemming van de portefeuilles. De analysemethode werd verbeterd in 2020 teneinde rekening te houden met de laatste klimaatscenario's van de IEA (Sustainable Development Scenario), de emissies van scope 2 van de ondernemingen in aanmerking te nemen en ook de emissies van scope 3 voor de sector van de fossiele energie (aardolie, gas, steenkool). Aanvullend daarop introduceert GACM dit jaar een nieuwe indicator voor de overeenstemming van de portefeuilles die gemakkelijker te interpreteren is en waarvan de evolutie in de loop van de tijd gevolgd kan worden. De hierboven beschreven analyse maakt het mogelijk een "temperatuur" voor de portefeuille te berekenen, die een aanduiding is voor de potentiële stijging van de gemiddelde temperatuur gekoppeld aan de activaportefeuille.

Er zijn uiteenlopende methodes op de markt om de overeenstemming van activaportefeuilles te berekenen en daar is nog een verdere ontwikkeling te verwachten. De resultaten zijn als volgt::

De analyse heeft betrekking op respectievelijk 100 % en 94 % van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles.

Eind 2020 en met constante toewijzing ziet het er naar uit dat beide portefeuilles zich situeren op een traject dat leidt tot een opwarming van meer dan 2 °C. Het verschil tussen de aandelen- en de obligatieportefeuille wordt verklaard door een verschil in de blootstelling aan de energiesector. In de aandelenportefeuille weegt die sector zwaarder en zit er meer koolstofintensieve energie in de mix.

De in deze analyse voorspelde trajecten bevestigen een waarneming die geldt voor de economie in haar geheel: de ondernemingen zullen aanzienlijke extra inspanningen moeten doen om hun BKG-emissie terug te dringen. GACM is van plan zijn rol als aandeelhouder en schuldeiser ten volle in die zin uit te spelen, met name via de hierboven genoemde initiatieven.

c. Analyse van het fysieke risico

De fysieke risico's stemmen overeen met de risico's die voortvloeien uit de meteorologische en klimatologische verschijnselen die de neiging hebben te verergeren naarmate de CO₂-concentratie in de atmosfeer toeneemt en de aarde dus globaal genomen opwarmt. Deze fysieke risico's worden doorgaans ingedeeld in 2 subcategorieën:

- 1 **"chronische" risico's of risico's op langere termijn**, zoals risico's in verband met de stijging van de zeespiegel, de temperatuurstijging, de uitputting van de waterbronnen enz.
- 2 **punctuele risico's of risico's op korte termijn**, die zich minder waarschijnlijk zullen voordoen maar wel aanzienlijke gevolgen kunnen hebben. Deze categorie omvat bijvoorbeeld risico's in verband met extreme weerfenomenen (stormen, overstromingen enz.).

In 2019 heeft GACM een eerste evaluatie van het fysieke risico van zijn aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille gepresenteerd. Het ging om een eerste kwalitatieve aanpak om de ondernemingen in de portefeuille in te delen in drie risiconiveaus in functie van met name hun activiteitssector en hun geografische ligging. Een belangrijke beperking van de gehanteerde methode was dat alleen rekening werd gehouden met het vestigingsland van de onderneming en niet met de locatie van alle activa (fabrieken, gebouwen enz.) die eigendom zijn van de onderneming.

ISS heeft dit jaar een grondiger analyse gemaakt van de portefeuille direct aangehouden aandelen van GACM. Zodoende kan er nu een nieuwe indicator voor het fysieke risico gepubliceerd worden. Deze kwantitatieve indicator is erop gericht een inschatting te maken van de potentiële impact van het fysieke risico op de waardering van de portefeuille tegen het jaar 2050.

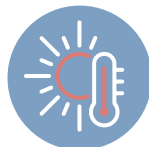
P0m deze raming te maken wordt rekening gehouden met 5 types klimaatrisico's:

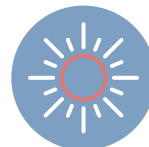
tropische stormen

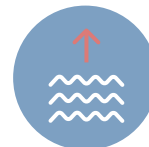
branden

hittegolven

droogte

overstromingen

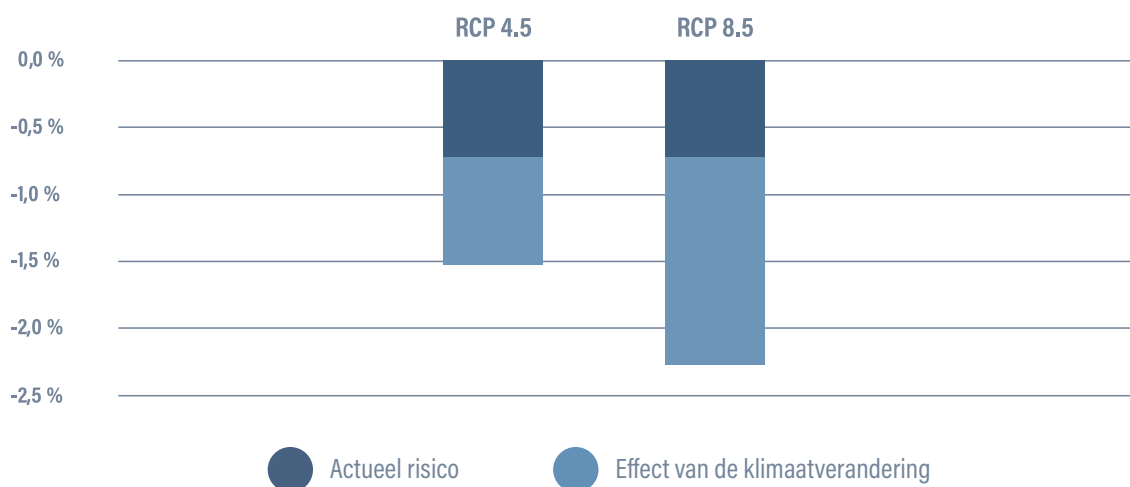
Al deze fenomenen kunnen omzetverlies veroorzaken voor de ondernemingen die eraan zijn blootgesteld en dus hun waardering aantasten (productievestiging die stilligt na een storm, stilstand van elektriciteitscentrale bij gebrek van koelwater, productiviteitsdaling door hittegolven enz.).

Uit het laatste rapport van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) blijkt dat de frequentie en de omvang van deze extreme klimaatverschijnselen zullen toenemen ten gevolge van de opwarming van de aarde. Er worden ook verscheidene scenario's gepresenteerd, elk gekoppeld aan een specifieke gemiddelde temperatuurstijging. In deze studie worden de scenario's RCP 4.5 en RCP 8.5 van het IPCC gebruikt. Het RCP 8.5-scenario is een "business as usual"-scenario, waarbij niets wordt gedaan om de BKG-emissies op mondiaal niveau te beperken hetgeen resulteert in een stijging van de gemiddelde temperatuur met ongeveer 3,7 °C tegen 2100. In het RCP 4.5-scenario worden wel maatregelen genomen en blijft de stijging van de gemiddelde temperatuur

beperkt tot ongeveer 1,8 °C. De analyse bestaat erin op basis van deze twee scenario's in te schatten welke impact de toename van de frequentie en de omvang van de extreme klimaatverschijnselen waarschijnlijk zal hebben op de ondernemingen in de portefeuille. Daartoe wordt gebruikgemaakt van de simulatiemodellen voor klimaatverschijnselen die ook door het IPCC gebruikt worden, en van ondernemingsgebonden gegevens met betrekking tot de activiteitssector of de geografische locatie van haar activa en productievestigingen (waarvan de onderneming huurder of eigenaar is).

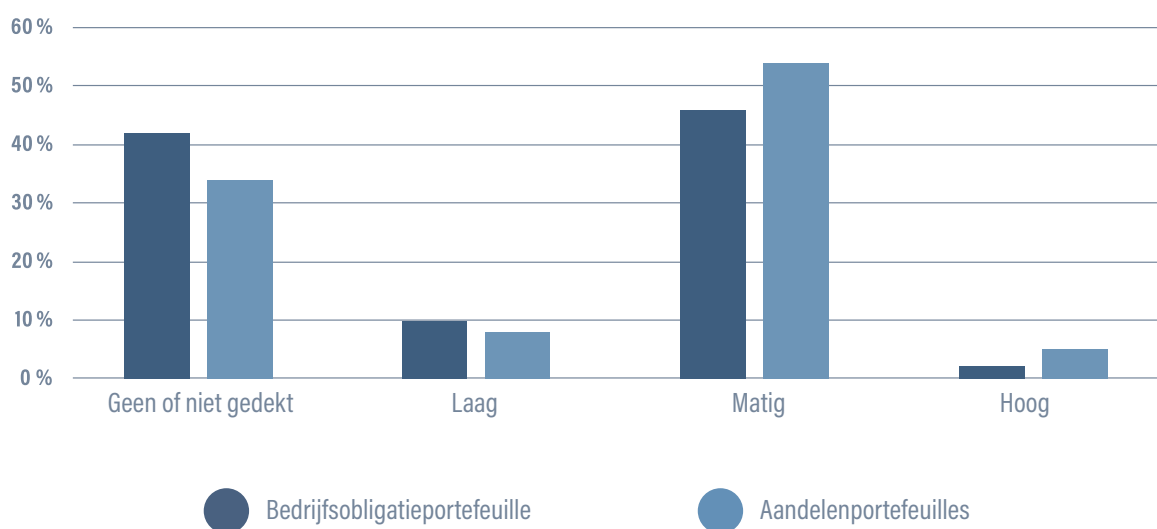
Voor elk scenario, RCP 4.5- en RCP 8.5, wordt een raming gemaakt van het waarschijnlijke waardeverlies (in %) van de directe aandelenportefeuille tegen 2050 in verband met de vijf hierboven beschreven klimaatrisico's. Dat waarschijnlijke waardeverlies, of value-at-risk, wordt opgesplitst in twee componenten: een deel dat overeenstemt met het fysieke risico dat reeds bestaat in 2020 en een deel dat samenhangt met de toekomstige klimaatverandering.

→ AANDELENPORTEFEUILLE

→ NIVEAU BEHEER VAN FYSIEKE RISICO'S

Aanvullend wordt er voor elke onderneming kwalitatief beoordeeld of ze rekening houdt met de fysieke risico's in haar risicobeheersbeleid. In deze beoordeling wordt rekening gehouden met de strategie van de onderneming om de fysieke risico's te beheren en ook met de mogelijke invloed van deze risico's op haar balans. Hoe meer details de onderneming kan verstrekken over haar beheer van fysieke risico's, hoe beter haar score. Ondernemingen worden aldus ingedeeld in 4 niveaus al naargelang hun beheer van de fysieke risico's (geen informatie of niet gedekt, laag, matig, hoog). Hieronder ziet u de indeling voor de portefeuilles van de direct aangehouden aandelen en bedrijfsobligaties.

Ook de portefeuille van het direct aangehouden onroerend goed wordt opgevolgd wat betreft deze klimaataspecten. GACM heeft een klimaatevaluatie van zijn gebouwen gemaakt om te weten in hoeverre ze bestand zijn tegen de steeds vaker voorkomende natuurverschijnselen van de volgende klimaatrisico's:

→ BELANGRIJKSTE KLIMAATRISICO'S

CHRONISCH

Overvloedige regenval

Stijging van de gemiddelde temperatuur

Stijging van de zeespiegel

PUNCTUEEL

Hittegolven

Droogte

Storm

Deze studie werd in 2019 uitgebreid tot alle kantoorgebouwen. Er heeft zich geen enkele verandering voorgedaan in de perimeter in 2020. De klimatologische kaart van het vermogen is dus identiek aan die van 2019.

Om significant te zijn vanuit klimatologisch oogpunt, is de analyse gebaseerd op projecties over 30 jaar (2021-2050).

Voor de dertigtal tertiaire gebouwen van GACM die bestudeerd werden, werd een risicoscore per klimaatrisico berekend volgens een specifieke methode waarbij het risicoprofiel van de geografische blootstelling⁽¹⁴⁾ in verband werd gebracht met het specifieke geval van het gebouw in kwestie:

Blootstelling

Technische en functionele eigenschappen van de site

X

Gevoeligheid

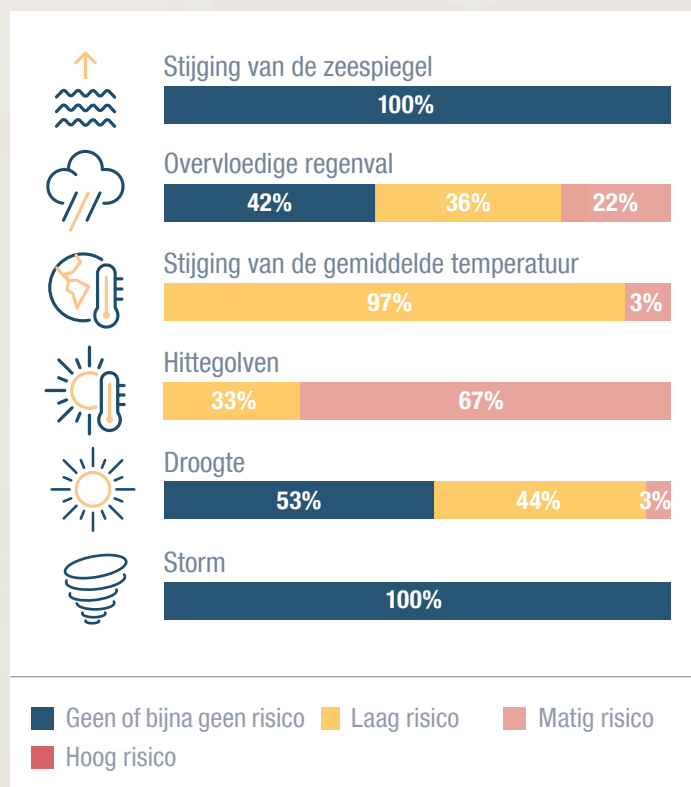
Locatie van de site (klimaatrisico's in het verleden en toekomstprojecties)

=

Fysiek risico

⁽¹⁴⁾ Databank van Météo France, afkomstig van het model ALADIN van CNRM (Centre National de Recherches Météorologiques).

Er werden waarde-intervallen vastgesteld om de verschillende risicocategorieën te kwalificeren. De uitsplitsing van de beoordeelde risicoschalen volgens het aantal activa is als volgt:

Door deze benadering kan men zich richten op de risico's waarbij het meeste op het spel staat, met name:

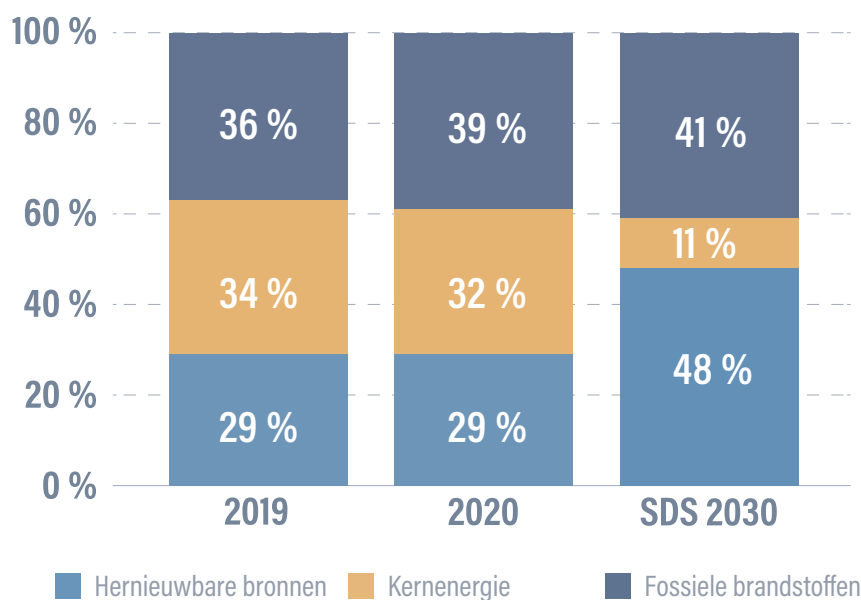
- **hittegolven**, dit risico leidt onder andere tot een stijging van het te dimensioneren koelvermogen;
- **overvloedige regenval**, overstromingsgevaar kan leiden tot stilstand van technische installaties die zich in ondergrondse ruimten bevinden;
- **de stijging van de gemiddelde temperatuur**, dat zal onder meer leiden tot een toename van het energieverbruik voor airconditioning.

d. Analyse van het transitierisico

Als één van de grootste CO₂-uitstoters speelt de elektriciteitsproductiesector een sleutelrol in de overgang naar een koolstofvrije economie, maar het is ook de sector die het sterkst is blootgesteld aan het transitierisico. Voor het scenario waarbij de temperatuurstijging onder 2 °C blijft, moet de elektriciteitsproductie uit fossiele brandstoffen tegen 2050 aanzienlijk afnemen ten voordele van koolstofvrije energie, bijvoorbeeld uit hernieuwbare energiebronnen. Volgens het Sustainable Development Scenario van de IEA moet het aandeel van deze laatste al 48 % van de elektriciteitsproductie vertegenwoordigen tegen 2030 en 67 % in 2050. Hieronder wordt de energiemix van de elektriciteitsproducerende ondernemingen in de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille van GACM vergeleken met de mix die in 2030 verenigbaar is met een temperatuurstijging die beperkt blijft tot minder dan 2 °C volgens het Sustainable Development Scenario (SDS) van het IEA.

→ **ENERGIEMIX VAN DE ELEKTRICITEITSPRODUCTENTEN IN DE PORTEFEUILLE (aandelen en bedrijfsobligaties)**

Inclusief kernenergie bedraagt het aandeel van de koolstofarme elektriciteitsproductie in onze portefeuille eind 2020 zo'n 61 %, een lichte daling in vergelijking met 2019. Deze lichte daling wordt grotendeels verklaard door:

- veranderingen van toewijzing in de portefeuille, waaronder met name beleggingen in green bonds in een onderneming waarvan de productie nu nog hoofdzakelijk steunt op fossiele energie. De financiering van de green bonds zal de onderneming in staat stellen haar energiemix te wijzigen en het aandeel van de hernieuwbare energieën in haar productie te vergroten;
- de heroriëntering van de activiteit van een onderneming, die opgenomen is in de portefeuille en die eind 2020 geen elektriciteit meer produceert, en dus niet meer thuishoort in de perimeter van de berekening van deze indicator.

GACM volgt nauwlettend de verbintenissen op die de elektriciteitsproducenten aangaan om hun productiemix in overeenstemming te brengen met een 2 °C-scenario. Dat geldt met name voor steenkool. Begin 2020 werd meer dan 80 miljoen euro gedesinvesteerd in ondernemingen die nieuwe elektriciteitsopwekkingscapaciteit op basis van steenkool ontwikkelen, zoals eerder in dit rapport vermeld. GACM gebruikt ten slotte actief aandeelhouderschap om ondernemingen aan te zetten tot energietransitie.

S4560 (05/2021) - Communication GIE ACM - Crédits visuels : Adobe Stock - NL

Groupe des Assurances du Crédit Mutuel

Siège social : 4 rue Frédéric-Guillaume Raiffeisen - 67906 Strasbourg Cedex 9